

ZDANIE

J. O. XIĘCIA JMCI

LUBOMIRSKIEGO

MARSZAŁKA WIELKIEGO KORONNEGO,

NA SESSYI SEYMOWEY

Dnia 3. Pazdziernika 1776.

GDY iuż Prześwietnym Stanom, powtórna iest oddana Tabella Expens Cywilnych, a ostatnia pod Dniem 30 7bris potrzeb wykładem, zagraża Nam nowe iarzmo podatkowania; Należy mi wierne w tym W. K. Mci y Stanom zgromadzonym czynić przełożenia, dążące do pomnieyszenia Expens a wstrzymania podatków, wielce Kray cały uciemiężaiących.

Składam nayprzód dzięki u Tronu W. K. MCI, iż za przywróceniem sobie Gwardyów Koronnych, y W. X. Litew: wyznaczony za nie Prawem 1775. Million łaskawie Nam powrócić raczyłeś. Idę zaś teraz do źrodła Dobrotliwego Serca W. K. MCI; iż gdy W: K. Mść Pan Miłościwy weyrzysz w ucisk Narodu, przez liczność ustanowionych iuż podatków, gdy zważysz w tym prożby y wołania współ-Obywatelów

Naſzych, w Inſtrukcyach Poſłów umieſzczone, gdy zapytaſz W. K. Mść Kommiſſye Skarbowe o trudności, y ciężkości wyboru, iuż uſtanowionych podatków, a niepodobności zbierania nowych, gdy nakoniec ſpoyrzyſz W. K. Mość Pan Miłościwy na Nas, iak na marnotrawnych Synów, którzy nad możność maiątkiem ſwym ſzafowali, którzy y dziś hoyni nad możność, w uiſzczeniu ſię byliby nie podobni; Zechceſz Miłościwy Królu z Oycowſkiey miłości, dobrotliwie millionem Nas udarować.

Nie oznaczać expenſy na Radę Nieuſtaiącą, nie ieſt mym zdaniem, nikt nademnie nie był oſzczędnieyſzym, w pomnieyſzeniu tey expenſy; lecz dziś gdy Rada Nieuſtaiąca, zupełne rządy Kraiowe ma ſobie oddane, gdy każdego tam czynności wielorako ſą powiękſzone, by inne względy nie zwracały tam zaſiadaiących, ſądziłbym, iż Rzeczpoſpolita, iak nayobficiey prace Ich opłacaćby powinna. Lecz gdy ſzczupłość dochodów Rzeczypoſpolitey ten wymiar ſprawiedliwy wſtrzymuie, przynaymniey rozumiałbym Ichmciom Konſyliarzom oznaczyć, po 10000. każdemu, Marſzałkowi Rady Nieuſtaiącey 15000. dwom Sekretarzom po 9000; Na Kancellaryą zaś, y Officialiſtów Rady, których pomnieyſzaiąc liczbę, oraz y oznaczenie Penſyów, byłoby doſtarczaiącym 60000. a tak Expenſa na Radę Nieuſtaiącą wynieſie. 373000.

Sprawiedliwie, iż Penſyi Miniſtrów, 120000. Złot: oſtatnim Seymem oznaczone do 60000: połową pomnieyſzone, gdyż mam ufność, iż tak potrzebna dla Rzęczypoſpolitey oſzczędność, będzie przykładna dla drugich.

Widzę w Tabelli, iż Marſzałkowie Wielcy, Koronny, y Litewſki maią mieć Penſyi 60000, a w Annotacyi dołożono, iż to wyſtarczy na Kancellaryą (to ieſt: na Officyaliſtów, bo termin Kancellaryi inpropriè ieſt dany) y na Bruki, Przezacne Stany Zgromadzone, nie poymuię takowego udziału; Marſzałkowi wyznaczaią 60000, a Marſzałek nic nie weźmie, tylko odda Officyaliſtom, y na Bruki, kto ceni tak, uſługi Marſzałka, że Imienia Iego do wydatku używa, a w iſtocie, innym oddaie, nie ieſtże to eludere Stany Zgromadzone? nie ieſtże to eludere Obywatelów całego Króleſtwa; Piſać w Prawie, że Marſzałek płatny, a w iſtocie nic nie bierze. Prześwietne Zgromadzone Stany, nie ieſtem ia tak apetyczny lepſzego mienia, dałem dowody, na przeſzłym Seymie, gdym oddał to Decyzyi Rzeczypoſpolitey, iako w Prawie 1775. ieſt napiſano, niech Rzeczpoſpolita, na teraźnieyſzym Seymie, podług przepiſu tegoż Prawa, powie, że Marſzałek Wielki, nic mieć nie powinien, chętnie to przyimę, niech powie, że Marſzałek W. Xięſtwa Litew: mieć powinien 60000. penſyi, a Marſzałek W. Kor: nic, chętnie to przyimę, przyimę y to chętnie, że Marſzałkowie Nadworni, mieć będą po 40000. a Marſzałek W. Kor: nic, bo Wola Rzeczypoſpolitey będzie zawſze moią powinnością; ale dopraſzam ſię, aby to Rzeczpoſpolita powiedziała, y podług przepiſu pluralitate ſwoie wydała wyroki, y dlategoć to, nie zapiſuię Penſyi Marſzałków, ale pozoſtawuię do Rezolucyi Stanów Zgromadzonych.

Wyznaczone dawnemi Prawami 40000. na Officialiſtów Marſzałkowſkich, to ieſt: Sędziego, Piſarza, Regentów y innych, uznaię za rzecz nieodbicie potrzebną, ſą to Urzędy w codzienney uſłudze zoſtaiący, nie maſz dnia, by Sądy Marſzałkowſkie wakowały, a nie maſz godziny, by, ieżeli nie Sądami, to innemi Dyſpozycyami, y rezolucyami, nie byli za-

trudnieni, końcem utrzymania rządu, y beſpieczeńſtwa, pod Bokiem W. K. Mci; Na Officyaliſtów zaś Laſki W. X. Litewſkiego, oznaczoną Summę w Tabelli dawnieyſzey pozoſtawuię Laſce W. X. Litewſkiego do gruntownieyſzego nam przełożenia.

Summa na Milicyą Marſzałkowſką, umnieyſzoną bydź nie ſądzę, owſzem, gdy Chorągiew Laſki W. X. Lit:, ma bydź zawſze użyta, do pomocy beſpieczeńſtwa pod Bokiem W. K. Mci, rozumiałbym, aby dawnemi Prawami, Summa 30000. oznaczona na nią pozoſtała.

Bruki Warſzawſkie potrzebuią reparacyi coroczney, a bardziey publiczne Kanały, które ieżeli w nieuſtannym dozorze nie będą, okażą widoczne Miaſta tego nieochędoſtwo, a ſprawią na dal koſztowną reparacyą, ſądziłbym przeto, na bruki y kanały Warſzawſkie oznaczyć 25000., a 10000. na bruki Miaſta Grodna, a tak cały Expenſy, na Juryzdykcyą Marſzałkowſką, oprocz na ſamych Marſzałków, okazuie ſię. 175794. groſzy 10.

Kanclerza W. Kor. nie widzę w tey Tabelli Penſyi 60000, iak Kanclerzowi W. X. Litt: ieſt oznaczona, ieżeli z okoliczności, że Biſkupſtwem ieſt opatrzony, Biſkupſtwo nie ieſt do Urzędu przywiązane, powinności Biſkupa, ſą inne od Miniſtra; Biſkupa obowiązki wiążą do Dyecezyi, Kanclerza, bydź przytomnym Boku W. K. Mci, y inne tam ſprawiać uſługi. Po długim życiu J. W. Jmci Xiędza Kanclerza W. Kor: lub Aſcenſie iego, w dalſzey odmianie Pieczętarzow bydź może, iż Pieczęć nie w Ręku Biſkupich umieſzczona będzie; a czyliż takowy Miniſter bydź może bez przyzwoitego opatrzenia? przeto zdaie mi ſię, aby zarownie Kanclerze Wielcy mieli 60000, a Podkanclerzowie Oboyga Narodow 40000.

Metrykanci, y Piſarze, gdy ſą z obowiązku w uſludze publiczney, płatnemi bydź powinni, niech będą mnieyſze uſtawy do zapłaty Extraktow, y Dekretow, a niech co pewnym dla nich oznaczonym będzie, to ieſt pierwſzym po 3000, a drugim po 5000, a tak expens Juryzdykcyi Kanclerzow wynieſie 219000.

Podſkarbich Wielkich pomnieyſzona penſya do 60000 uznaię bydź ſprawiedliwością; że zaś Nadwornym tylko 32000; zdaie mi ſię Nayiaśnieyſzy Krolu, nie uwodząc ſię ſzacunkiem oſob, na tych Urzędach będących, ale zważaiąc, że te 32000 były wyznaczone Prawem, gdy Podſkarbiowie Nadworni inney nie mieli czynności, nad Rząd Dobr Ekonomicznych W. K. Mci. Dziś gdy za łaſką W. K. Mci ſą in Miniſterio umieſzczeni, nowe na nich ſą włożone powinności, to nieuſtanney Vice-Prezydencyi na Kommiſſyach Skarbowych, to ex munere Miniſterii bytności na Seymie, na Sądach Seymowych, y innych publicznych ziazdach do Boku W. K. Mci, więc ſprawiedliwie, aby w rowności z innemi Miniſtrami, mianowicie Podkanclerzami 40000 rocznie opatrzeni byli.

Kommiſſarzow Skarbowych penſya dość ſzczupła, umnieyſzać trudno, lecz 130000 na Officyaliſtow Skarbowych, do 106666 gr. 10 ſądziłbym zmnieyſzyć, ile że Officiales Skarbowi per Provincias, ex perceptis tamże ſą płatni. 150000 na Milicyą Skarbową pomnieyſzyć można do 90000, ile że Milicya taż pomnieyſzona bydź może, gdy Prowent z Moſtu nie idzie do Skarbu Kor., od ſtraży onego Skarb dyſpenſowanym bydź może. Expenſa Prawne Skarbu w liczbie 45000 umieſzczone, a 300000 na Deceſſa,

Konflagraty, zmnieyſzyć można, pierwſze do 25000, a drugie 120000, za okazaniem wprzod iednak przez Kommiſſyą Skarbową, iakie ſą te Deceſſa, Allewiacye, y inne tey natury wydatki. Moim więc przełożeniem, wynoſi Expens Kommiſſyow Skarbowych Oboyga Narodow, Summę 725666. gr. 20.

Co do rożnych Expens, a nayprzod 300000 na Kadetow; ieżeli uſtawę onych nie można ugruntować na udziele Funduſzu Dobr Jezuickich, pomnieyſzyć rozumiałbym do Summy 210000.

Prezydentom Trybunałow nie wyznaczaiąc 10000, przyłączyć do Urzędu Ich Prowent z Proboſtwa Piotrkowſkiego, co iuż Rzplta na Seymie 1764. udeſtynowała, a w R. 1768 odmienionym było. Na Marſzałkow zaś wydział 20000 każdemu, zdaie mi ſię ſprawiedliwy.

Na funduſz umarzaiący długi Rzpltey 750000 ieſt nader wiele: wſzak proweniencye ex Emphiteuſibus, ſą Prawem 1775 na to obrocone, iako też od Prześwietnego Duchowieńſtwa 700000 ſubſidii Charitativi, dołożyć do tego z Skarbow Rzpltey 300000, będzie rocznego funduſzu przeſzło million na opłacanie długow, ktore gdy z przywiązania y hoyności, ſą tak znacznie powiękſzone, z potrzeby, y niedoſtatku, bez nalegania, opłacane bydź mogą.

Na Poſłów zagranicznych, Gabinet, Tłomaczów, y Szkoły Oryentalne Summa 400000. ieſt wielka, przy pomnieyſzonych Kraiach, a nie doſtarczaiących dochodach Rzeczypoſpolitey, nie wſtydźmy ſię, wzorem innych Monarchów, mnieyſzey Rangi trzymać Miniſtrów, u Dworów Sąſiedzkich, czyli Rezydentów, czyli Sekretarzów Legacyi, w podobnych harakterach mamy rezyduiących u Dworów Wiedeńſkiego, Petersburſkiego, y Berlińſkiego, którzy dopełniaią powierzane Im rozkazy, y negocyacye, a tak rozumiałbym, pomnieyſzyć Expens do Summy 90000. Gabinetowe Expenſa, Konſtytucyą 1766. oznaczone zupełnie upadły, gdy wſzelkie intereſſa ſą wlane w Radę Nieuſtaiącą; Ta uczyniła onych rozdział, na Departamenta, a w Departamentach Officiales ku uſłudze ſą płatni; A nakoniec gdyby, y nieſpodziana expens przyiść miała; Ma Rada Nieuſtaiąca ſzafunek Summy na Extraordynaryine Expenſa pozoſtawioney.

Tłomaczów trzech w uſługach Rzeczypoſpolitey, zdaie ſię potrzebą, tym wyznaczywſzy po 9000. Penſyi, a trzem Applikantom po 2000. bez Oryentalney Szkoły obeyść ſię może.

Sędziowie Pograniczni, prędkim rozſądzeniem Spraw, utrzymuią ſpokoyność Sąſiedzką, więc Summy 75000. na to deſtynowaney żałować nie trzeba,

Pałac Poſłowi Roſſyiſkiemu naymować należy, bo to ieſt dopełnieniem Traktatowych Soiuſzów, ale nie rozumiałbym oznaczać onę Summą 42000; Gdyż iſtność tey opłaty zalegać będzie, na wielkości harakteru, od Dworu tego do nas deſtynowanego, oraz na ſzacunku wartości naymu wybranego Pałacu, więc tę expens ſądziłbym odeſłać do Summy extraordynaryiney, którą z okoliczności, y potrzeby, Rada Nieuſtaiąca oznaczy.

Na reparacyą Zamków oznaczoną Summę 100000, rozumiałbym zmnieyſzyć, w Koronie do 60000. a w W. X. Litew: do 10000, Marſzałkom zaś Seymowym oznaczone 40000. a Sekretarzom 10000. z redukować do 20000. a drugie do 6000, nie mniey Szpitale, zamiaſt 50000. do 27000. one determinować, a tak Expenſa różne wynoſiłyby tylko 858000.

Co do Penſyi, y rekompens oznaczonych; rozumiałbym iż wſpaniałość Nayiaśnieyſzych Królewiczów, ſkłoniłaby Ich umyſł do zupełnego odſtąpienia Penſyi; Lecz że zachodzą zagranicznych Potencyi intereſſowania, które ſą u Nas poważane, więc przynaymniey ziednaćby Nam należało, aby ta penſya in toto 200000. rocznie udeterminowana była. IchMcm Sędziom, Piſarzom Ziemſkim y Grodzkim Warſzawſkim, nie znayduię potrzeby oznaczać Penſyi, gdy innych Woiewodztw Obywatele podobnemiż Urzędami zaſzczyceni, nie maią żadnego opatrzenia. Ze iednak Jmć P. Piſarz Warſzawſki, do zwykłych powinności Urzędu ſwego ma na ſobie powiękſzone, to pilnością w przyimowaniu Proiektów Seymowych ad Acta, nie odwłocznie onych wydawaniu, to zaſiadaniu na Sądach Seymowych, kilką Kadencyami oznaczonych, y tam uſługi ſprawuiący, przeto przy ſzczupłości dochodów Rzeczypoſpolitey, oznaczeniem Penſyi 6000. kontentować ſię zechcę.

J. W. Jmci Panu Generałowi Kraſzewſkiemu oznaczone 20000, za laną krew w uſłudze Oyczyzny, ſprawiedliwie dochować należy; niemniey U. Mikulſkiemu, y Sukceſſorom Bucowa 6000. z tym tylko przełożeniem, iż gdy ich zaſługi ſą u całey Rzpltey, aby Xięſtwo Litewſkie do teyże Expenſy przyłożyć ſię raczyło. A tak całe Penſye, y rekompenſy wynoſzą 232000.

Na extraordynaryine Expenſa do ſzafunku Rady 450000 ieſt nader wiele, gdy wyżſzym rozrządzeniem Rzplta wſzelkim Expenſom obmyśla funduſz, a zatym rozumiałbym ten pomnieyſzyć do 210000.

Tym umiarkowaniem Przezacne Stany Zgromadzone, ogolney Expenſy wynika, oprocz Marſzałkow ad reſolutionem Seymu teraźnieyſzego pozoſtawionych 5793461, ktore odtrąciwſzy od percept w Tabelli okazanych, pozoſtaie 9641440 do dalſzego Rzpltey rozrządzenia; To ieſt, w Koronie 7073424, a w W. X. Litt: 2568016.

W tym naydzie Woyſko dla ſiebie funduſz, bez nakładu nowego podatkowania ciężaru. W rożności zamierzonych podatkow, widzę ieſzcze powiękſzenie Kwart na Staroſtwach w Koronie, nie dla tego o tym mowię, że mam ie z łaſki W. K. Mci, bo płacić chętnie będę, co Rzplta mi nakaże, ale trudno nie mowić, że tą uſtawą byliby Staroſtowie porownani, do Zagranicznych Państw nakazow, mianowicie w Państwie teraz Ceſarſkim, gdzie tylko podwoyne Kwarty opłacać muſzą; W tym zaś Kroleſtwie zaſługi u Anteceſſorow y u W. K. Mci, czyliż im ziednać nie powinny rożnicę? Mowić kto będzie, że Xięſtwo Litewſkie podwoyne opłaca Kwarty, a czemu y Korona tych nie ponoſi ciężarow. Gdybyć pod iedną naturą podatkow zoſtawali, nie miałbym co mowić; lecz ſą podatki w iedney Prowincyi przyięte, inne zaś ſą przyięte w drugiey; ſą w Xięſtwie Litewſkim dwie Kwarty, w Koronie tylko połtory, ſą w Koronie podatki Tabaczne, ſtęplowany Papier, a od Xięſtwa Litewſkiego nie ſą przyięte.

Te więc wyrazy myśli, y zdania mego, u Tronu W. K. Mci złożywſzy; Prześwietnym Stanom Rzeczypoſpolitey przełożywſzy, czytaną przezemnie Tabellę, ſkładam do Rąk J. W. Marſzałka Konfederacyi Koronney. Upraſzam zaś W. K. Mci, abyś podług zdania J. W. Jmci Pana Kęſzyckiego, Poſła Woiewodztwa Poznańſkiego, dla porozumienia ſię łatwieyſzego, y ułożenia tych Expens publicznych, łaſkawie Prowincyonalne Seſſye dozwolić nam raczył. Już drugim przykładem zagruntowana ieſt ufność, iż Prowincyonalne Seſſye, nayzawikleyſze trudności zaſpokaiaią, y pomyślny ſukceſs Obradom Naſzym znoſzą.

Te Zdanie moie podług obowiązku Prawa z podpiſem

Ręki moiey ad Acta Publica oddaię.

STANISŁAW LUBOMIRSKI,

MARSZAŁEK WIELKI KORONNY.

W WARSZAWIE W DRUKARNI P. DUFOUR.

ZMNIEYSZENIE EXPENSY CYWILN:

PRZEZ J. O. Xcia Jmci LUBOMIRSKIEGO MARSZAŁKA W. K.

NA SESSYI SEYMOWEY 3. 8bris PODANE.

		z SKARBU KORONN: Złote.	Gr.	z SKARBU W. X. Litt. Złote.	Gr.	EXPENS OGOLNA. Złote.	Gr.
J. K. MCI.	J. K. Mość łaskawie zechce umnieyszyć swoie dochody -	2000000		1000000		3000000	
RADA NIEUSTAIĄCA.	28. Konsyliarzom z Senatu, y Stanu Rycerskiego po 10000.	186666	20	93333	10		
	Marszałek Rady Nieustaiący - - - - - -	10000		5000			
	2. Sekretarzow w Radzie Nieustaiącey po 9000. -	12000		6000			
	Officyaliści, Kancellarya Rady Nieustaiącey- - -	40000		20000			
		— 248666	20	— 124333	10	373000	
JURYZDYKCYA MARSZAŁKO:	2 Marszałkow W. K. y W. X. L. } Seymem ostatnim Rp. pozostawiła						
	2 Marszałkow Nad. K. y W. X. L. } sobie rezolucyą na teraźni: Seymie.						
	Officyalistowie Marszałkowscy - - - - -	40000		3333	10		
	Chorągiew Marszałkowska W. Kor: y W. X. Litt: - -	67461		30000			
	Na Bruki Warszawskie - - - - - - -	25000		10000			
	Oprocz Pensyi Marszałkow.	— 132461		— 43333	10	175794	10
JURYZDYKCYA KANCLERZOW	2 Kanclerzow W. K. y W. X. Litt: - - - - - -	60000		60000			
	2 Podkanclerzow Kor: y W. X. Litt: - - - -	40000		40000			
	3 Metrykantow - - - - - - - - -	6000		3000			
	2 Pisarzow Dekretowych - - - - - - -	5000		5000			
		— 111000		— 108000		219000	
KOMMISSYE SKARBU KOR: Y W. X. Litt:	2 Podskarbich W. Kor: y W. X. Litt: - - - -	60000		60000			
	2 Podskarbich Nad: Kor: y W. X. Litt: - - -	40000		40000			
	18 Kommissar: 10 w Koron: po 10000. w Lit: 8. po 8000.	100000		64000			
	Officiales Skarb: Excepto ktorzy płatni z Percept immediatè	80000		26666	20		
	Na Milicyą Skarbową - - - - - - - -	80000		30000			
	Na rożne expensa Prawne - - - - - - -	20000		5000			
	Na Decessa, Konflagraty opłacenie Ceł za Dekretami -	90000		30000			
		— 470000		— 255666	20	725666	20
ROZNE EXPENSA.	Na Kadetow, ieżeli z Funduszu Jezuick: udzielić nie można, więc	140000		70000			
	Prezydentowi Trybunalsk: przyłączyć Probostwo Piotrkowskie podług Prawa						
	2 Marszałkom Trybunalskim - - - - - -	20000		20000			
	Na Fundusz umarzaiący Długi. Duchowieństwo daie 700000 Prowent ex Emphitheusibus wchodzący do Skarbu -						
	Na Posłow Zagranicznych, wysyłaiąc zwykle Rezydentow	200000		100000			
	3 Tłomaczom - - - - - - -	60000		30000			
	3 Applikantom - - - - - - po 9000	18000		9000			
	Sędziom Pogranicznym - - - - - po 2000	4000		2000			
	Pałac dla Posła Rossyiskiego, z Expensy Extraordynar: płacony bydź może.	50000		25000			
	Reparacye Zamkow - - - - - - - -	60000		10000			
	Marszałkowi Seymowemu po 20000 za Seym } więc na Rok	6666	20	3333	10		
	Sekretarzowi Seymowemu po 6000 za Seym } więc na Rok	2000		1000			
	Szpitalowi Warszawskiemu - - - - - -	18000		9000			
		— 578666	20	— 279333	10	858000	
PENSYE.	Nayiaśnieyszym Krolewiczom - - - - -	133333	10	66666	20		
	Sędziowie, Pisarze, w żadnym Wwdztwie nie są płatni; A że Pisarz Warszawski ma osobliwe do swego Urzędu powinności; więc	4000		2000			
	Jmć Panu Kraszewskiemu - - - - - - -	13333	10	6666	20		
	U. Mikulskiemu, y Sukcessorom Bucowa - - -	4000		2000			
		— 154666	20	— 77333	10	232000	
EXPENS EXTRAO:	Na Expens Extraordynaryiną do szafunku Rady - -	140000		70000			
		— 140000		— 70000		210000	
	Całey więc Expensy, oprocz Marszałkow, ktorzy ad resolutionem Seymu teraźnieyszego pozostaią. Efficit - - - -	3835461		1958000		5793461	
	Intraty zaś w Koronie, y W. X. Litt: oprocz Duchowieństwa, tudzież ex Proventu Emphiteusow - - - - - -	10908885		4526016		15434901	
	Expensy ut supra, oprocz Marszałkow - - - -	3835461		1958000		5793461	
	Zostaie więc - -	7073424		2568016		9641440	

Z kąd wynika, iż bez Podatkow obeyść się może.

12